

Till Stockholms Hamn AB:s styrelse

Remiss om Stadens energiarbete i egna fastigheter

Bakgrund

Stockholms Stadshus AB har 2014-01-07 översänt rubricerade remiss till Stockholms Hamn för besvarande senaste 2014-03-19. Remissen, som ursprungligen kommer från Stadsmiljöroteln, har skickats till SISAB, Micasa, Stockholmshem, Familjebostäder, Svenska Bostäder, Stockholm Vatten samt Stockholms Hamn.

I kommunfullmäktiges budget för 2013 fick kommunstyrelsen i uppdrag att samordna stadens klimatanpassningsarbete i samråd med berörda nämnder och styrelser. En första rapport i detta ärende är remitterat separat och Stockholms Hamnar yttrar sig även i detta ärende (*Remiss om Klimatförändring och Stockholms Stad*, dnr 2014-00008).

Inom ramen för samma uppdrag ska kommunstyrelsen även utreda riktlinjer som anger hur staden kan arbeta med förnybar energiproduktion. Vilka fastigheter som lämpar sig för investeringar i förnybar energiproduktion ska identifieras med hjälp av nämnder och bolagsstyrelser.

Uppdraget har resulterat i en rapport, *Stadens energiarbete i egna fastigheter*, där Stadsledningskontoret studerat förnybara alternativ till energiproduktion. I rapporten dras slutsatsen att vindkraft inte är ett lämpligt alternativ för egen produktion av energi då vindhastigheten i staden är för låg samt att återbetalningstiden för en sådan investering är för lång. Solenergianläggningar lyfts istället fram som mer lämpliga alternativ eftersom det finns stor teknisk potential för stadens bolag och förvaltningar att producera el och värme. Stadsledningskontorets förslag är alltså att stadens bolag och nämnder ska installera solceller och solfångare för eget bruk. Eftersom produktionen av solceller ofta genererar höga koldioxidutsläpp anser Stadsledningskontoret att det är viktigt att ställa skarpa miljökrav vid upphandlingar av solenergianläggningar.

Stadsledningskontoret har tagit fram ett antal riktlinjer som bör gälla vid installation av någon ny typ av solenergi:

- Vid nybyggnad bör installation av solenergi planeras i möjligaste mån. Ventilationstrummor och skorstenar med mera bör placeras på norrsidan av taken för att erhålla en så öppen yta som möjligt på takytorna vända mot söder.
- Vid renovering och ombyggnad bör det beaktas om det är praktiskt och tekniskt möjligt att installera solceller eller solfångare på taket. På hus med lutande tak är

taken som är vända mot syd, sydost och sydväst mest lämpliga för solenergiinstallationer. På hus med platta tak fungerar alla riktningar.

- Fastigheten bör inte vara blåklassad- eller grönklassad enligt Stadsmuseets klassificeringskarta.
- Installation av solenergisystem ska dimensioneras så att det täcker det egna behovet i fastigheten.
- Takytan som har mer solinstrålning än 950 kWh/m² och år bör överstiga 200 m².
- Dimensionera solcellsanläggningar efter effektbehovet sommartid i byggnaden.
- Vid upphandlingen ska krav ställas på lågt LCA-värde; för solceller max 30 gram CO₂/kWh elenergi och för solfångare max 20 gram CO₂/kWh värmeenergi.
- I möjligaste mån bör nya solenergiinstallationer läggas upp i Stockholm stads öppna soldatabas för att göra det möjligt att följa upp prestanda och lönsamhet. Producerad energimängd ska årligen följas upp och redovisas i Miljöbarometern.
- Den elenergi som köps ska vara märkt enligt Svenska Naturskyddsföreningens licens ”Bra Miljöval – märkt El”.
- Den fjärrvärme som köps ska upphandlas av Fortum vars fjärrvärmenät till cirka 80 procent är förnybar. Enligt Fortums egen långsiktiga färdplan ska kolet i fjärrvärmen vara utfasat 2030 och ersatt med avfalls- och biobränsleeldade verk.

Stadsledningskontoret föreslår att förslaget till riktlinjer för stadens energiarbete i egna fastigheter, enligt rapporten, ska godkännas.

Det remitterade materialet finns tillgängligt elektroniskt på Stockholms Hamnars sida på Insyn: <http://insynsverige.se/stockholm-sthlmshamn>

Stockholm Hamn AB:s synpunkter

En viktig del av Stockholms Hamnars verksamhet handlar om att förvalta fastigheter, byggnader och mark som ligger i anslutning till hamnverksamheten. Hamnen förvaltar idag 200 000 m² lokaler i fastigheter i framför allt Värtahamnen och Frihamnen men även på Stadsgården och Skeppsbron. Stockholms Hamnar arbetar sedan länge aktivt med att energieffektivisera och fasa ut de fossila bränslena i fastighetsbeståndet. Målet är att Stockholms Hamnars byggnader- och fastigheter ska vara fossilfria 2020.

En energikartläggning av hela Stockholms Hamnars byggnads- och fastighetsbestånd inleds 2014 med målet att bättre kunna spåra, mäta och presentera de energisparåtgärder som utförs. För närvarande utreds även möjligheterna att använda sjövattnen som komplement till fjärrkyla eftersom den i dagsläget inte räcker till. Längs Stockholms Hamnars kajer försörjs flera av Hamnens byggnader med bergvärme, vilket också bör ses som en alternativ energikälla.

Stockholms Hamnar välkomnar Stadsledningskontorets rapport och stödjer inriktningen i de förslag på riktlinjer som presenteras. Precis som föreslås i rapporten bör arbetet med alternativa källor för energiproduktion koncentreras till solenergi. 2013 invigdes en av de

största solcellsanläggningarna i Sverige på taket på Magasin 6 i Frihamnen. Stockholms Hamnar utreder för närvarande om det är möjligt och lämpligt att placera solpaneler på fler av Hamnens byggnader och planerar för en ny anläggning under 2014. Samtliga tak har besiktigats och en renoveringsplan finns inkluderad i den 20-åriga underhållsplanen som Hamnen tidigare tagit fram.

Stockholms Hamnar anser emellertid att även grönklassade byggnader kan utrustas med solpaneler men att dessa bör bedömas från fall till fall. Flera av Stockholms Hamnars byggnader, t.ex. magasinerna i Frihamnen, är grönklassade men bedöms av Hamnen vara lämpliga för solcellsanläggningar. Installation av solceller kräver bygglov och lämpligtvis görs en bedömning om byggnaden är känslig eller ej i samband med detta. Genom att inte tillåta solcellsanläggningar på grönklassade byggnader begränsas möjligheterna att utnyttja solen som resurs för energi markant.

Rapporten föreslår ett antal miljökrav som bör ställas vid upphandling. Stockholms Hamnar anser att denna typ av miljökrav är nödvändiga för att säkerställa att elproduktionen ska bli verkligt hållbar genom att även inbegripa produktionen av solcellerna, och inte enbart ta hänsyn till den energi som genereras av solcellerna. Dock bör denna typ av krav införas med försiktighet för att inte riskera att den positiva utvecklingen med ökade investeringar i solceller som vi ser just nu, avstannar på grund av ökade kostnader. De solceller som idag uppfyller de föreslagna kraven på LCA-värden är dyrare än de som inte gör det vilket innebär att investeringen är svår att räkna hem. Kraven bör således införas successivt i takt med att marknaden för solceller växer. Även investeringsstöd är ett viktigt verktyg för att stimulera investeringar i solenergi i detta tidiga skede.

Förslag

Styrelsen föreslås besluta

att _____ som svar på remissen åberopa upprättat tjänsteutlåtande.

Stockholm den 18 februari 2013

Johan Castwall
VD

Karin Brofelth
Fastighetschef